

۱۶ جزا ۱۳۸۱

کشتار افراد غیرنظامی و نقض قواعد حقوق بشر دوستانه بین‌المللی توسط طالبان در ولسوالی اسپین بولدک ولایت قندهار

مقدمه:

به دنبال سقوط ولسوالی اسپین بولدک ولایت قندهار به دست گروه طالبان و نشر گزارش‌هایی مبنی بر کشتار افراد غیرنظامی توسط این گروه، کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان، با توجه به اهمیت این مسأله و به رغم محدودیت‌ها و دشواری‌های ناشی از وضعیت جاری، به تحقیق و مستندسازی رویداد یادشده اقدام کرد و برای دستیابی به اطلاعات موثق و دقیق در این باره، ضمن مراجعه به منابع مطلع و معتبر محلی، با شماری از خانواده‌های قربانیان و شاهدان عینی مصاحبه انجام داد. با وجود این، معلومات به دست آمده نشان می‌دهد که گروه طالبان، بدون اعتنا و التزام به قواعد حقوق بشر دوستانه بین‌المللی، به قتل و کشتار انتقام‌جویانه افراد غیرنظامی پرداخته است و نیز در این رویداد، اموال شماری از باشندگان محل به شمول اموال مربوط به مسئولان قبلی و کنونی ادارات دولتی غارت و چپاول شده است.

شرح رویداد و چگونگی به قتل رسیدن باشندگان ولسوالی اسپین بولدک

در تاریخ ۲۳ سرطان ۱۴۰۰ ولسوالی اسپین بولدک ولایت قندهار به دست طالبان سقوط کرد. نیروهای امنیتی و دفاعی چند روز بعد برای باز پس‌گیری این ولسوالی عملیات نظامی‌ای را راه‌اندازی کردند که با حمایت و استقبال مردم محل مواجه گردید. چنان‌که شماری از باشندگان ولسوالی اسپین بولدک به استقبال نیروهای امنیتی از خانه‌های خود بیرون شدند، اما در عملیات باز پس‌گیری این ولسوالی نقش و سهمی نداشتند.

نیروهای امنیتی، پس از نبرد با گروه طالبان، موفق به تصرف دوباره ولسوالی اسپین بولدک نشدند و عقب‌نشینی کردند. سپس، گروه طالبان، در شماری از قریه‌های همجوار با بازار این ولسوالی، عملیات تصفیوی‌ای را راه‌اندازی کردند و به تعقیب کارمندان قبلی و کنونی دولت و نیز شناسایی حامیان حکومت پرداختند. طالبان افراد یادشده را از خانه‌هایشان بیرون کردند و به قتل رساندند - چنان‌که اجساد برخی از آن‌ها تاکنون شناسایی شده است.

یافته‌های کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان نشان می‌دهد که گروه طالبان، با هدف انتقام‌گیری از کارمندان قبلی و کنونی نهادهای دولتی و افرادی که حین باز پس‌گیری ولسوالی اسپین بولدک از نیروهای امنیتی استقبال کرده بودند، به کشتار آن‌ها اقدام کرده‌اند و نیز در این رویداد، اموال متعلق به شماری از مردم محل از جمله خانه‌های مسئولان اسبق و کنونی ادارات دولتی غارت شده است. با وجود این، کمیسیون تا کنون به معلومات معتبری، که نقش انگیزه‌های قومی در کشتار این افراد را تأیید کند، دست نیافته است.

افزون بر این، براساس معلومات به دست آمده، انگیزه‌های شخصی و خصومت‌های قبلی نیز در کشتار باشندگان محل توسط گروه طالبان دخیل بوده است. چنان‌که منابع معتبر محلی به کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان گفته است که در زمان مسئولیت جنرال عبدالرازق به عنوان قوماندان امنیه ولایت قندهار، یک متنفذ قومی با جمعی دیگر کشته شدند که بعداً خانواده‌های این افراد به پاکستان کوچ کردند و در آنجا به طالبان پیوستند. پس از سقوط ولسوالی اسپین بولدک به دست طالبان، برادر این متنفذ قومی، با هدف انتقام‌گیری، افرادی را به طالبان معرفی کردند که به نحوی از حامیان جنرال رازق و دولت بوده‌اند.

از سوی دیگر، بر بنیاد یافته‌های کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان، پس از تصرف ولسوالی اسپین بولدک توسط گروه طالبان، دارایی و اموال برخی از باشندگان این ولسوالی غارت و چپاول شده است.

نقض قواعد حقوق بشر دوستانه و ارتکاب جنایات جنگی توسط طالبان

به موجب قواعد حقوق بشر دوستانه بین‌المللی، کسانی که به صورت مستقیم نقشی در درگیری‌ها ندارند، از این حق برخوردارند که جان و تمامیت جسمی و اخلاقی آنان محفوظ بماند و تحت هر شرایطی و بدون هیچ تبعیضی با آنان رفتار انسانی صورت گیرد. از سوی دیگر، بر مبنای قواعد یادشده، تمامی افراد از این حق نیز

۱۶ جزا ۱۳۸۱

برخوردارند که از تضمینات قضایی بهره‌مند گردند و هیچ‌کس نباید مسئول عملی قلمداد شود که مرتکب آن نشده است. یافته‌های کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان نشان می‌دهد که گروه طالبان، پس از تصرف ولسوالی اسپین بولدک ولایت قندهار، به تعقیب و شناسایی کارمندان اسبق و کنونی نهادهای دولتی پرداخته است و این افراد را که هیچ نقش و سهمی در درگیری‌ها نداشته‌اند به قتل رسانده‌اند. کمیسیون تا کنون به هویت ۴۰ تن دست یافته است که توسط طالبان، در این ولسوالی کشته شده‌اند و ممکن است آمار بیشتر از این باشد. با وجود این، کشتار افراد یادشده توسط گروه طالبان در ولسوالی اسپین ولایت قندهار، با توجه به آنچه مطرح شد، نقض صریح حقوق بشردوستانه بین‌المللی و، به تبع آن، می‌تواند جنایت جنگی باشد.

درحالی‌که رهبری گروه طالبان به صورت رسمی اعلام کرده است که جنگجویان وابسته به این گروه به افراد و اماکن غیرنظامی آسیبی نمی‌رسانند، اما این رویداد و رویدادهای مشابهی دیگر نشان می‌دهد که این گروه برخلاف آنچه مطرح کرده‌اند، التزام و تعهدی عملی به ارزش‌های حقوق بشری و حقوق بشردوستانه بین‌المللی ندارند.

کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان یک بار دیگر از طرف‌های متخاصم، به‌ویژه گروه طالبان، می‌خواهد که به مکلفیت‌های قانونی خود برای حفاظت از جان و تمامیت جسمی افراد غیرنظامی عمل کنند و از حملات انتقام‌جویانه و تخریب تأسیسات دولتی و عام‌المنفعه و خصوصی خودداری ورزند.